

Referat

Møde/dato: 2. maj 2017
Referent: Helle Torland
Til stede: Heidi Helander (RR), Michael Kubel (RR),
Mihail Hiladakis (RR), Henrik Lange (RR),
Kim Vorret (PwC), Søren Jensen (Deloitte), Helle
Lorentzen (E&Y)
Ulla Koed (Beierholm), Klaus Grønbeck (BDO),
Steen Larsen (STIL), Kurt Keldebæk (STIL),
Lasse Vrangbak Mortensen (MODST),
Jacob Lentz (STUK), Kristian Brink (STUK),
Ole Volder (STUK), Helle Torland (STUK),
Julie Risom Laursen (STUK),
Jørgen Nielsen (STUK) – kun under punkt 1

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Afdelingen for Erhvervsrettet
Uddannelse og Tilskud

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukvum.dk
www.stukvum.dk
CVR nr.: 29634750

Dagsorden

- 1) Ændring af revisionsbekendtgørelse i forhold til systemrevision på henholdsvis det regulerede område og det markedsgjorte område (STIL)
  - a) Proces for ændring af revisionsbekendtgørelsen (STIL)
  - b) Systemerklæring om applikationer og infrastruktur (ISAE 3402) til brug for administrative fællesskaber – hvilken periode skal den dække? (Helle Lorenzen)
  - c) Ludus programmerede kontroller som bidrager til at understøtte indberetning – ej sammenhæng mellem tilskud og årselevbidrag (Klaus Grønbeck)
  - d) Hvordan fortolker STIL begrebet persondata, som indgår i bekendtgørelsen omkring kontrolmål for studieadministrative systemer? Er persondata = personfølsomme data eller er persondata et bredere begreb? (Helle Lorenzen)
- 2) Moderniseringsstyrelsens nye ledelseserklæring (MODST)
- 3) Igangværende udviklingsprojekter i STIL
- 4) Persondataforordning 2018 – centrale retningslinjer (Helle Lorenzen)
- 5) Lønrevision – Øverste ledere større fokus på løntillæg, kørselsgodtgørelse mv. (STUK)
- 6) SOR – konsekvenser for revisionen (RR)
- 7) Forvaltningsrevision – forslag til fokusområder (STUK)
- 8) Status på STUK's revisorkvalitetsprojekt (STUK)
- 9) Erfaringer og evalueringer af konteringsinstruks (STUK)
- 10) Erfaringer og evaluering af bestyrelsestjekliste (STUK)
- 11) Praksis for behandling af salgsmoms på udviklingsprojekter (STUK)
- 12) Eventuelt

23. maj 2017
Sags nr.: 17/06482-1

- a) Kompensation for nye momsregler – skal dette også gælde for efterskoler (Helle Lorenzen)
- b) Nyt regnskabsparadigme – kombinationsskoler – lønoplysning pr. uddannelse eller totalt (Helle Lorenzen)
- c) Budgettal – overvejelser om disse skal fremgå af paradigmer og være et krav (Klaus Grønbæk)
- d) Underskriftsforhold af dokumenter - Brug af pdf. Med underskrifter i stedet for originaler (Klaus Grønbæk)
- e) SPS – revision af tilskud – hvordan skal lovgivningen fortolkes? (Ulla Koed)
- f) Vejledning om repræsentation, gaver og personale omkostninger – præcisering af vejledning kun er for de regulerede – evt. overveje, om der skal være tilsvarende på det frie område. (Ulla Koed)
- g) Fortolkning af om omkostninger til et nyt netværk er undervisning- eller administrationsomkostning. (Ulla Koed)

Udsendt materiale:

Udkast til ændring af revisionsbekendtgørelse – punkt 1 på dagsorden

Udkast til ny ledelseserklæring fra Moderniseringsstyrelsen – punkt 2 på dagsorden.

Ad 1a) Styrelsen for IT OG Læring (STIL) orienterede om, at STIL i samarbejde med Rigsrevisionen (RR) har udarbejdet et udkast til revisionsbekendtgørelsens bilag om systemrevision. Formålet med ændringerne er primært at få en klarere struktur og beskrivelse af opgaver og at præcisere ansvaret for revisionen parterne i mellem. Ændringerne er endvidere gennemgået med Moderniseringsstyrelsen (MODST).

Fra revisorside blev der stillet spørgsmål til, hvilke specifikke kontroller som bliver testet systemmæssigt og hvilke, som institutionsrevisor og Rigsrevisionens it-revision kan teste. MODST var enig i, at MODST i samarbejde med STIL nærmere skal arbejde for en beskrivelse af, hvilke kontroller/kontrolområder institutionsrevisor bør teste. Dette vil sandsynligvis ske i form af et bilag til MODST's servicebeskrivelser.

Der var enighed om, at informationen om relevante svagheder i driftsleverandørernes kontroller ikke kun skal gives af MODST til institutionerne, men at den også skal gives til institutionsrevisorerne. Det blev drøftet, at MODST eventuelt skal afholde et møde med institutionsrevisorerne eller alternativt udsende en oversigt over, hvilke relevante svagheder, som institutionsrevisorerne skal være opmærksomme på.

Der blev spurgt ind til, hvorfor der ikke bliver udarbejdet systemrevisionserklæringer for Navision og SLS. RR informerede om, at det skyldes, at der kun gives en samlet revisionserklæring for hele ministerområdet og

ikke erklæringer for de enkelte systemer. STUK vil sende Rigsrevisionens præcisering af Rigsrevisionens politik for afgivelse af erklæringer videre til medlemmerne af revisornetværket.

Ad 1b) Det blev fra institutionsrevisorerne tilkendegivet, at det er urealistisk, at MODST's ledelseserklæring kan foreligge i oktober og at den periode, som erklæringen i så fald skal dække, vil være for kort i forhold til, at institutionsrevisor kan basere sit arbejde herpå, jf. revisionsstandarderne. Derfor var der enighed om, at erklæringen i stedet bør foreligge i starten af januar, og at den skal dække det foregående kalenderår. MODST har efterfølgende oplyst, at det ikke er muligt, at udstede erklæringen før 15. januar, da mange af rapporterne først modtages i slutningen af december.

Derudover blev det påpeget, at regnskabsåret 2017 skal være et overgangså.

Ad 1 c) En revisor påpegede, at det er problematisk, at LUDUS ikke kan udregne det korrekte tilskud. STUK forklarede, at CØSA automatisk vil afvise indberetningen, hvis ikke forudsætningerne er opfyldt. STUK kan dog godt se problemet og vil viderebringe det til leverandøren på det næste produktmøde.

Ad1 d) STIL er af den holdning, at der skal ses på persondata samlet set og vil undersøge, om nogle erklæringer skal præciseres i forhold til dette.

Ad 2) Ledelseserklæringen skal ses som et hjælpværktøj til revisorerne. Det blev drøftet, at det skal fremgå af erklæringerne, hvis der har været svagheder i systemerne, og hvilke institutioner/skoler som dette vedrørte.

Rigsrevisionens it-revision deltog ikke i de øvrige punkter.

Ad 3) STIL fortalte, at alt tilsynsarbejde på it-området er samlet i STIL. De enkelte krav og behov i STIL vil blive aftalt med STUK. De enkelte it-krav vil i samarbejde med STUK blive indarbejdet i de relevante bekendtgørelser og revisortjeklister.

Ad4) Betænkning fra justitsministeriet vedrørende persondataforordning er i intern høring og vil blive sendt i ekstern høring senere på året.

STIL er i kontakt med de respektive lederforeninger om, hvordan den nye dataforordning skal fortolkes. Derefter er det lederforeningerne, som skal kommunikere budskabet ud til de enkelte institutioner/skoler. Fortolkningen gælder det regulerede område, men det skal undersøges om det også gælder for de frie skoler. Derudover skal retningslinjerne for fortolkningen også afklares med Kulturministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet, således der er ens fortolkning på alle uddannelsesområder.

Ad 5) STUK fortalte, at der de seneste tre år er foretaget en række revisioner og tematiske undersøgelser på løn- og personaleområdet på institutioner på Undervisningsministeriets område. RR har foretaget undersøgelser på erhvervsskole- og VUC-området, mens STUK har foretaget temaundersøgelser på de frie skolers og de almene gymnasiers område. Alle undersøgelser har vist den samme tendens. Nemlig at der er problemer med overholdelse af reglerne vedrørende særligt øverste leders løn og overholdelse af reglerne vedrørende repræsentation og kørselsgodtgørelse. Der er på nogle institutioner/skoler fx fundet eksempler på dobbelt aflønning, dobbelte tillæg og manglende bemyndigelse. Det er derfor et ønske fra STUK's side, at revisorerne - ud fra overvejelser om væsentlighed og risiko - fremadrettet opprioriterer den juridisk-kritiske revision på løn- og personaleområdet.

Det blev drøftet, at det er vigtigt, at STUK følger op på bemærkninger fra revisor i forhold til løn, således at institutionen er klar over, at det er væsentligt, når revisor afgiver en bemærkning herom i revisionsprotokollet. STUK udtrykte enighed i dette og oplyste, at styrelsens systemer sikrer, at der bliver fulgt op overfor institutioner, når revisorer afgiver væsentlige bemærkninger fx vedrørende lønforhold. STUK understregede, at det naturligvis fordrer, at revisor besvarer revisortjeklisten korrekt. Revisorerne efterspurgte retningslinjer inden for resultatløn og repræsentation på det frie område og om reglerne for stillingskontrol på mellemleder niveau. STUK tilkendegav, at STUK selvfølgelig også har et oplysningsarbejde i denne forbindelse.

Ad 6) RR uddelte en planche, der indeholdte en oversigt over SOR – de nye standarder for offentlig revision - som blandt andet viser den nye begrebsramme. Oversigten vil fremadrettet også være at finde på rigsrevisionens hjemmeside.

Alle områder, som er relevante for den pågældende institution, skal dækkes i revisionen.

RR oplyste, at man er i gang med at etablere en ny strategi for tilsyn på Uddannelses- og Forskningsministeriets område. Strategien tager udgangspunkt i SOR. RR vil udrulle samme strategi på Undervisningsministeriets område.

Der blev af revisorerne spurgt ind til, om der kommer en eksempelsamling på, hvornår der skal afgives forbehold, fremhævelse eller udtalelse om forvaltningsrevision i revisors erklæringer om regnskabet. Det blev dertil oplyst, at FSR er i gang med at udarbejde en vejledning herom, som primært vil fokusere på mindre institutioner/skoler. Vejledningen forventes at ligge klar i efteråret 2017, og derefter vil FSR afholde kurser for deres medlemmer med udgangspunkt i vejledningen.

RR oplyste, at der kommer en opdatering til SOR 5 i forhold til revisorerklæringens udformning. Ifølge den nuværende SOR 5 skal der afgives

en udtalelse om forretningsgange og interne kontroller. RR oplyste, at dette krav frafaldes.

Ad 7) ØAC orienterede om fire områder, som eventuelt kan undersøges i forbindelse med revisors forvaltningsrevision.

- 1: Aktivitets- og resursestyring – likviditetsberedskab
- 2: Aktivitets- og resursestyring – større brug af, at sammenligne institutionens/skolens omkostninger med andre sammenlignelige skoler
- 3: Mål- og resultatstyring – vurdering af mål for institutionen/skolen
- 4: Mål- og resultatstyring – vurdering af resultatløn og bonus

Til punkt 2 var der fra revisorside bemærkninger til, at det i UVM's regnskabsportal bør være muligt at sortere på flere faktorer. Disse faktorer kunne f.eks. være, om skolen har overbygning, madordning eller børnehave. Derudover bør der være en bedre validering af data. STUK oplyste, at det i forhold til årsregnskaberne for 2016 er besluttet at inddrage flere parametre i valideringen end i tidligere år.

I forhold til punkt 3 udtrykte revisorerne ønske om, at STUK også melder ud til især de frie skoler, at det er vigtigt at ledelsen fastsætter operationelle mål. STUK har noteret ønsket.

Derudover blev det drøftet, at STUK eventuelt kan være med til at skrive et indlæg på FSR's hjemmeside om fokusområderne i forvaltningsrevisionen, således at informationen kommer ud til alle revisorer.

Ad 8) STUK orienterede om, hvilke tiltag der allerede er gjort i form af implementering af krav om standardafsnit i revisionsprotokollatet med, nyt koncept for revisortjekliste, opdatering af tilskudserklæringer og deltagelse i FSR kurser samt indførelse af bestyrelsestjeklister. Desuden orienterede STUK om den igangværende generelle indsats og opfølgning på revisorkvalitet, herunder om STUK's fastsatte udvælgelseskriterier og om STUK's plan for opfølgning i forhold til revisorkvalitet i perioden 2017-2019.

Ad 9) STUK orienterede om, at der vil komme en ændring til den nye konteringsinstruks, som har virkning fra 1. januar 2017 vedrørende kontering af intern repræsentation. Ændringen betyder, at det præciseres, at såvel intern som ekstern repræsentation skal konteres på sks-konto 2220. I den foreliggende instruks er det anført, at intern repræsentation skal konteres på sks-konto 2240. STUK vil udsende en orientering til de regulerede institutioner herom, så snart ændringen er foretaget.

Ad10) STUK orienterede om, at der i 2017 skal foretages nogle præciseringer i forhold til, hvordan man skal forholde sig, hvis et bestyrelsesmedlem har bemærkninger til nogle af områderne i bestyrelsestjeklisten. RR og revisorerne var enige om, at bestyrelsen skal skrive under på årsrapporten, selvom de eventuelt måtte have bemærkninger til enkelte spørgsmål i tjeklisten, og at der ikke skal anføres bemærkninger herom i

tilknytning til ledelsesberetningen medmindre, et bestyrelsesmedlem ikke kan godkende årsrapporten i sin helhed.

Derudover var revisorerne positivt stemt overfor bestyrelsestjeklisten og oplyste, at den del de havde fået flest spørgsmål til var spørgsmål 2 i bestyrelsestjeklisten, der vedrører institutionens hjemmeside. STUK vil overveje, om dette spørgsmål fremover eventuelt skal udgå af tjeklisten, da det ikke er væsentligt i forhold til bestyrelsens underskrift.

Ad 11) Der var enighed om, at der var tale om en grå-zone i forhold til, om institutioner skal tillægge moms på salgsfakturaer, som vedrører konsulentydelse. Revisorerne tilkendegav, at den generelle opfattelse er, at der som udgangspunkt skal tillægges moms, hvis det er en konsulentydelse, og at et fagligt udvalg alt andet lige må betegnes som en konsulentydelse. Hvis der er tale om en frikøbsaftale er opfattelsen derimod, at der ikke skal tillægges moms på fakturaen.

Ad12a) STUK oplyste, at der kun er indgået politisk aftale om at godtgøre moms for produktionsskoler og erhvervsskoler. Det er derfor uklart, om det samme kan komme til at gælde for efterskoler og almene gymnasier. Spørgsmålet er stillet til UVM's departement, som har oplyst, at dette fortsat ikke er afklaret.

Ad12b) Revisorerne udtrykte enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt, om antal årsværk som tidligere krævet skal opdeles på undervisningsområder i årsrapporten. STUK vil overveje dette nærmere.

Ad12c) Flertallet af revisorerne og STUK har den holdning, at budgettal ikke bør fremgå af årsregnskabet.

Ad12d) STUK orienterende om, at et indsatsområde i styrelsens mål- og resultatplan for 2017 er, at der skal foretages en nærmere analyse af muligheden for at etablere en model, hvor brevpost erstattes med indsendelse af en digital faksimile (pdf-fil) af ledelses- og revisorerklæringer. STUK arbejder på at finde en løsning for digital indberetning i løbet af 2017.

Ad12e) Forholdet blev drøftet bilateralt efter mødet. Der vil blive udarbejdet et skema (tro og love erklæring), hvorpå skolelederen med sin underskrift erklærer, at der foreligger dokumentation for SPS på skolen. Skolelederen skal sende det underskrevne skema til skolens revisor. Revisor vil derefter kunne påse dokumentationen ved sit næste revisionsbesøg. Vedledningen vedrørende indberetningen af SPS vil blive opdateret i forhold til ovenstående og lagt på UVM's hjemmeside sammen med skemaet.

Ad 12f) Det blev drøftet, at det ikke fremgår klart på UVM's hjemmeside, om UVM's vejledninger om personalegoder og repræsentation m.v. kun gælder for de regulerede institutioner. STUK kan oplyse, at vejledningerne i udgangspunktet kun gælder for de regulerede institutioner. STUK vil følge op på , om der er behov for at præcisere de gældende

vejledninger samt overveje at udsende et hyrdebrev til de frie skoler om, hvilke regler på området, der gælder for dem.

Ad12g) Der var enighed om, at omkostninger til et it-netværk som udgangspunkt skal betragtes som undervisningsomkostninger, da den administrative brug af et netværk typisk vil udgøre en meget lille del.

Følgende punkter var ikke en del af den oprindelige dagsorden

Ad12h) Fra revisorside blev det påpeget, at der er forskel på samme begreber i henholdsvis revisionsbekendtgørelsen og regnskabsbekendtgørelsen for de frie skoler. I den ene bekendtgørelse er det anført, at regnskabet skal være retvisende og i den anden, at regnskabet skal være rigtigt. Der var enighed om, at det i revisors påtegning skal angives, at regnskabet giver et retvisende billede, da de frie skoler er omfattet af begreberne i årsregnskabsloven.

Ad12i) Det blev drøftet, at det ikke i den nye bekendtgørelse om administrative fællesskaber klart fremgår, hvem der skal underskrive regnskabet for det administrative fællesskab. STUK vil undersøge dette nærmere og præcisere dette i vejledningen til administrative fællesskaber. Der var dog enighed om, at værtsinstitutionens samlede ledelse skal underskrive regnskabet. Desuden skal styregruppen for det administrative fællesskab efterfølgende godkende regnskabet for fællesskabet.